

IN MEMORIAM: LLUÍS MARIA CAPELL

per

JOSEP JOAN PINTÓ RUIZ

En Lluís Maria Capell no va poder llegir ni completar el seu discurs d'ingrés. Per a ell era tan i tan important aquesta Acadèmia a la qual estimava, que en el seu íntim sentir calia que el seu discurs d'ingrés fos profund, seriós i transcendent. La seva investigació científica tenia per objecte aquell fenomen tan important en gràcia del qual, des de la normativa general de l'ordenament jurídic en la seva íntegra peculiaritat i integritat, s'havia de descendir de la mà de la lògica, de la mà del raonament jurídic i també del que el mestre CASTAN deia el «sentiment jurídic», fins generar una nova norma particular reguladora del cas concret en enjudiciament: la Sentència.

Aquesta augusta funció, que ell tan responsablement havia exercitat, la contemplava a la llum de les més diverses escoles jurídiques (fitxes i més fitxes feien créixer les carpetes), tant aquelles escoles que veien en la Sentència poc menys que una recreació, (com si el Jutge en situacions especials es convertís en legislador fent abundant ús de l'equitat), com aquelles altres que veien en la Sentència una aplicació del Dret, algunes d'elles sense superar suficientment l'esclavitud del rigor lògic-cartesià dogmàtic, i a on ben lluny de l'Usatge que deia «*iudices autem debent uti aequitate*» eren prestes a interpretar «more galico» fins aquelles altres que (tant lluny de la «freischule» - o escola lliure del Dret com tant lluny així mateix d'aquelles altres situades a l'altre extrem exacerbadament cartesians) es situen en canvi en un punt mig i nomenen al fenomen (a aquest descens), «determinació» del Dret com ha fet Vallet, i va fer en Roca, amb el seu «dret institucional» ponderant les relacions entre les normes, la consciència social del moment d'aplicació, la interpretació «more italico», la ponderació de l'ordenament jurídic en la seva globalitat i la capacitat heterointegradora de la llei a la vista d'un cas concret.

En Capell en la preparació del seu discurs fruïa d'un peculiar sentiment jurídic català, ponderava en molt l'equitat i es feia ressò d'allò que deia CASTAN,

segons el qual, la possibilitat de que un jutge hagués d'abandonar el seu càrrec abans de veure's obligat a imposar una injustícia en un cas concret per no contradir la llei, ha de reduir-se —al mínim— si es tenen en compte tots els ressorts adaptatius i correctors de l'ordenament jurídic examinats en conjunt.

No era un home vanitós, sinó senzill, humil. Però en la seva illa de sobrietat destacava una excepció per la seva intensitat: La cúria de Lleida i sempre observava que el Magistrat Capell estava orgullósíssim, (sempre ho repetia una vegada i una altra) que a Lleida la primera Sentència íntegrament dictada en català, va ser la que ell va redactar com a ponent i com a Magistrat de l'Audiència Provincial de Lleida.

Era un home savi, que estimava la seva terra, profundament estudiós.

Molts anys va ser Jutge de 1a Instància i Instrucció a Vic, després va exercir la seva jurisdicció a la Comunitat Valenciana i finalment va ser a Lleida Magistrat, on va arribar a la jubilació com a President de l'Audiència Provincial.

L'acadèmic Sr. Capell va ser membre de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya des de l'any 1985 al 2003. Servia així al dret de la seva terra, al servei de la qual posava la profunditat de la seva ciència, la utilitat singular de la seva experiència, la serena verificació del seu seny i l'autèntica honradesa que presidia sempre la seva activitat.

Es va quedar vidu. No va gaudir de descendència. Els últims temps van ser temps de solitud física.

Però el seu tarannà de jurista profund, íntegre, i la seva investigació científica el van acompanyar sempre. I tal com deia ULPiA en el llibre I del Digest, «La Ciència del Dret» era quelcom més que «*Justi atque injusti sciencia*». Segueix «*divinarum atque humanerum rerum notitia*». Ciència del Dret, sí, en profunditat, sistema mètode, pròpia de la Ciència. I només notícia, però de tot, amplíssima, extensíssima, de tot el diví i humà, perquè això és essencial a l'especulació jurídica, perquè el Dret viu de la terra; en Roca ja ho deia «El Derecho no se crea sólo se descubre» i quan Figa explicava la interpretació «more italico», suscitava ben fortes ressonàncies amb les íntimes idees del Sr. Capell, i amb el procés d'heterointegració de la ciència del Dret, perceptora de la consciència social que esmenta.

És de considerar molt especialment l'important estudi jurídic que va presentar a les «primeres jornades sobre l'administració de Justícia a Catalunya», organitzades pel «Consejo General del Poder Judicial» i el «Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya» i que varen tenir lloc del dia 15 al 18 de juny de 1993, estudi jurídic, que va versar sobre «EL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA, ORGANITZACIÓ I COMPETÈNCIES». En veritat aquest estudi va constituir un lluminós tractat: Entorn del tema central, El Tribunal Superior. Desenvolupa una anàlisi minuciosa i profunda del Dret

Civil Català, que informa un ordenament jurídic complet, i autosuficient, que en si mateix i gràcies a ell mateix té la capacitat d'autoomplir-se les llacunes, dotat de ressorts interpretatius i integratius suficients i eficaços i incorporar a si mateix aquelles normes que formen part, per exemple, del Codi Civil espanyol les quals actuaven —i eren— normes integrades en l'ordenament jurídic català, perquè aquest ordenament estava aglutinat, informat i individualitzat pels seus propis principis generals capaços d'incidir fins i tot en la norma integrada. Per descomptat que era evident, evidentíssim, que tal com deia l'autor, el dret català de cap manera podia limitar-se al text codificat de la denominada compilació, que com ell explicava, no contenia tot l'ordenament jurídic català. I partint de l'anàlisi d'aquest ordenament jurídic català, complet i autosuficient, partint d'aquesta realitat material, indueix, d'acord amb les més elementals regles de la lògica i de la ponderació pròpia del sentit comú, que ha d'existir un Tribunal Superior on culmini la jurisdicció del qual emani la jurisprudència pròpia d'aquest ordenament jurídic, capaç de completar-la. I amb la seva serena precisió, i amb abundància de cites doctrinals que mostraren la seva profunda erudició, no desconeixia, no deixava de reconèixer que el TSJC no era un òrgan de la Generalitat, sinó de l'Estat; però que havia de realitzar la funció abans esmentada. I advocava perquè la seva competència tingués la plenitud de totes les qüestions pròpies de l'únic ordenament jurídic català, més enllà fins i tot del principi de territorialitat, quan les normes de conflicte atreien l'aplicació del Dret Civil Català en virtut de l'estatut personal, fora del territori del Principat.

Tot el que es deia ara es comprèn i es qualifica; però en el moment inicial que va fer el digne esforç doctrinal que comentem, va demostrar una visió profunda i profètica, digna d'un gran jurista, com va ser ell, i digna d'un home, repetixo, lliurat a la seva terra.

Per això, en un diari del Col·legi de Lleida «Lo Canyeret» s'esmenta l'afició del Sr. Capell a viatjar, a veure món, a aprendre i a enriquir els seus coneixements. L'estudiós del Dret volia tenir notícies de totes les coses divines i de les humanes d'aquest, el nostre món. Treballador incansable, —també ho deia «Lo Canyeret»— consumia la nit, amb la bombeta de sobre la seva taula d'estudi permanentment incandescent, i una abundor de resolucions judicials del Jutge o del magistrat ponent, van nodrir i completar el nostre ordenament jurídic. Tenia el sentit del just, endinsat fins el mateix moll dels seus ossos.

Vull acabar dient una veritat final. El jutjador ha de saber dret, ha de tenir sentit comú, ha de ser prudent en les seves decisions, ha de tenir, segons calgui, gran capacitat de síntesi i també d'anàlisi. Ell tenia això complidament i sobrada. Però a més calia —i el Sr. Capell tenia també— una gran qualitat, que és necessària: la valentia, el coratge, la «virtus» en el sentit de força, valor. Aquesta virtut és baluard que protegeix la independència judicial, que roman com a roca

incommovible, sense tenir por ni al què diran —però sí la deguda ponderació de la consciència social al moment d'aplicar— ni por als dubtes pusil·lànimes «*apices iuris no non sunt iura*», com deia OBIOLS, ni als fantasmes de la vacil·lació. Capell tenia un esperit ple de serenitat, valent i decidit, que a la vista del just concret quedava confortat i repeteixo: incommovible.

Era un home bo, ple de fe i caritat. Creient fervorós, practicant, catòlic. No només de pensament, sinó d'obra, amb aquella caritat i amor profund pròpia de l'autenticitat de la seva vinculació amb el Creador. El seu únic acte inoportú, no pas voluntari, va ser morir-se abans d'acabar el discurs.

Perquè era un home bo, ple de bona fe. Perquè sabia Dret i aspirava al coneixement de totes les coses divines i humanes. Perquè va tenir sempre sentit de responsabilitat i al jutjar es representava el drama humà reflectit en les actuacions judicials, considerant el resultat del seu propi pronunciament. Perquè atenia a allò que és natural («*natura rerum et naturae rei*»), i era vigilant al caràcter informador dels principis generals i a la primacia dels primers principis i perquè volia ser fidel a la seva consciència i al seu Creador, era un gran jutge i va ésser un gran jutjador. Així finalment podríem dir del Magistrat allò que ULPPIA (D.I, 1, 1,1) deia dels bons juristes: (...) *quis nos sacerdotes appellet; iustitiam namque colimus, et boni et aequi notitiam profiteamur, aequum ab iniquo separantes, licitum ab illicito discernentes.*

Cal fer constar el nostre agraïment a l'eximi Magistrat jubilat Sr. Gual, company de Sala del Sr. Capell, i al gran advocat Betriu també jubilat, Degà de l'I·lustre Col·legi d'Advocats de Lleida, per la sacrificada paciència que han tingut sofrint la meva angoixada i insistent demanda de dades i característiques del Sr. Capell.